

ÖrüljeteK!

MEGSZENTELT ÉLET INTÉZMÉNYEINEK
ÉS APOSTOLI ÉLET TÁRSASÁGAINAK
KONGREGÁCIÓJA

ÖRÜLJETEK!

*Gondolatok Ferenc pápa tanításából
Körlevél a megszentelt férfiakhoz és nőkhöz*

Ujember

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:
Congregación para los Institutos
de Vida Consagrada
y las Sociedades de Vida Apostólica:
*Alegraos. Carta circular
a los consagrados y consagradas.*
Del Magisterio del Papa Francisco,
Libreria Editrice Vaticana,
Città del Vaticano, 2014

Fordította:
Tózsér Endre SP

© Libreria Editrice Vaticana,
Città del Vaticano, 2014
© Új Ember Kiadó, Budapest, 2014
© Hungarian Translation: Tózsér Endre SP

*„Van egy szó,
amelyet mindenképp el akartam mondani nektek,
ez a szó pedig az öröm.
Ahol megszentelt személyek vannak,
ott mindig öröm van.”*

Ferenc pápa

Kedves testvérek és nővérek!

1. „Az evangélium öröme tölti be mindazok szívét és egész életét, akik találkoznak Jézussal. [...] Jézus Krisztussal mindig megszületik és újjászületik az öröm.”¹

Az *Evangelii gaudium* apostoli buzdítás első mondata – összhangban Ferenc pápa egész tanításával – meglepően erőteljes. Az örömhír csodálatos titkára hívja fel figyelmünket: az örömhír ugyanis, ha befogadjuk szívünkbe, egész életünket átalakítja. A pápai buzdítás elbeszéli az öröm példázatát: a Jézussal való találkozás felragyogtatja bennünk az eredendő szépséget, az Atya dicsőségét sugárzó arc szépségét (vö. 2Kor 4,6), és ez a találkozás öröme gyújtja szívünket.

A megszentelt élet intézményeinek és apostoli élet társaságainak ez a kongregációja arra hív mindnyájukat, hogy gondolkodjunk el ezen a kegyelmi időszakon, mely megélnünk adhatott azáltal, hogy Ferenc pápa különleges kezdeményezéssel fordult a megszentelt személyekhez.

Az ő tanítását megfogadni azt jelenti, hogy megújítjuk létünket az evangélium szerint, de nem a radikálisabb tökéletességre törekvés vagy a gyakran

¹ FERENC PÁPA *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 1. pont.

előforduló elkülönülés értelmében, hanem azáltal, hogy *toto corde*, egész lényünkkel beleadjuk magunkat abba az üdvözítő találkozásba, történésbe, amely átformálja egész életünket: „Mindent elhagyunk, hogy kövessük az Urat. Nem akarom a radikális szót használni. Az evangéliumi radikalitás ugyanis mindenki feladata, nemcsak a szerzeteseké. Ám a szerzetesek különleges, prófétai módon követik az Urat. Én ezt a tanúságtételt várom tőletek. A szerzeteseknek olyan nőknek és férfiaknak kell lenniük, akik felébresztik a világot.”²

Az emberi élet korlátai között, vállalva a mindennapi munka terheit, mi, megszentelt férfiak és nők megéljük a hűséget, számot adunk a bennünk élő örömről, tündöklő tanúságtételt, hatékony örömhírhirdetést, társaságot és közelséget nyújtunk a ma élő nőknek és férfiaknak, akik az egyházban atyai otthont keresnek.³ Assisi Szent Ferenc azáltal, hogy az evangéliumot életformájává tette, „növelte az emberek hitét, megújította az egyházat; és ezzel egy időben megújította a társadalmat is, testvériesebbé tette, de mindig az evangéliummal, a tanúságtétellel.

² ANTONIO SPADARO SJ: „Ébresszétek fel a világot!” Ferenc pápa gondolatai a szerzetesélet mai kérdéseiről, *E-szerzetes* 2 (2014) 3.

³ Vö. FERENC PÁPA *Evangelii gaudium [Az evangélium öröme]* kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 47. pont.

Mindig hirdessétek az evangéliumot, és ha szükséges, akkor szavakkal is.”⁴

Ferenc pápát hallgatva sokféle indíttatást kapunk, de különösképpen megérint bennünket az az egyszerűség, amellyel tanít, ahogyan az evangélium lefegyverző tisztaságával beszél: szavai *sine glossa* szólnak, a jó magvető lelkesen széles mozdulataival hinti szavának magvait, teljes bizalommal, egyetlen földfajtát sem elhanyagolva.

Hitelt érdemlő felhívás ez, mely őszinte bizalmat ébreszt bennünk. Arra hív, hogy mondjunk le szokásos érveléseinkről intézményi szinten, hagyjunk fel a személyes önigazolással, kérdőre vonja megüledett életmódunkat, azt, hogy gyakran nem vesszük komolyan Jézus szavának kihívását: „Ha csak akkora hitetek lenne, mint a mustármag” (Lk 17,5). Ferenc pápa arra bátorít bennünket, hogy emeljük fel szívünket, s tegyünk tanúságot a köztünk lakozó Igéről, valamint az egyházat teremtő és szüntelenül megújító Lélekről.

Ezzel a levéllel Ferenc pápa hívásának kívánunk eleget tenni, közös reflexióra hívunk benneteket, hogy őszintén összevethessük életünket az evangéliummal. Dikasztériumunk tehát most egy közös

⁴ FERENC PÁPA: *Hirdessétek az evangéliumot, ha kell, szavakkal is* (Ferenc pápa Szent Ferenc szavaival biztatta a Santa Maria degli Angeli-bazilika előtti téren összegyűlt fiatalokat) (találkozó az umbriai fiatalokkal, Assisi, 2013. október 4.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 6., CLIII (229), 7.

utat kezd meg veletek, ez az egyéni, a közösségi és az intézményi szintű reflexió útja, amely a 2015-ös esztendőbe, a megszentelt élet évébe torkollik majd. Az a vágy töltse el bennünket és azt a célt tűzzük ki magunk elé, hogy merjünk evangéliumi döntéseket hozni, megújulási törekvéseinknek legyenek gyümölcsei és legyünk termékenyek az örvendezésben: „Isten elsőbbsége az emberi lét számára az élet értelmének és az örömnél a teljessége, mert Isten magának teremtette az embert, és nyugtalan az ember szíve, míg meg nem nyugszik őbenne.”⁵

⁵ II. JÁNOS PÁL *Vita consecrata* kezdetű szinódus utáni apostoli buzdítása (1996. március 25.), in: *II. János Pál megnyilatkozásai. Pápai dokumentumok 1978–2005*, II. kötet, szerk. DIÓS ISTVÁN, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 27. pont.

ÖRÜLJETEK,
UJJONGJATOK,
VIGADJATOK...

„Örülj, Jeruzsálem,
s ujjongjatok ti is mind, akik szeretitek!
Örüljetek és vigadjatok,
akik gyászoltatok miatta!

Mert ezt mondja az Úr:
»Íme, kiárasztom rá a békét, mint folyamot;
és mint kiáradt patakot a nemzetek dicsőségét.
Ölükben hordozzák csecsemőiket,
és térdükön becézik őket.

Mert ahogyan anyja vigasztalja fiát,
úgy vigasztallak meg én is titeket;
Jeruzsálemben leltek vigasztalást.

Ennek láttán örülni fog szívetek;
csontjaitok, mint a fű, sarjadoznak.
Szolgáinak az Úr megmutatja kezének hatalmát.«
(Iz 66,10.12–14)

NYITOTT SZÍVVEL HALLGATVA

2. Az *öröm* szóval (héberül *šimhâ/šamah, gîl*) a Szentírás sokféle közösségi és egyéni tapasztalatot fejez ki, de különösképpen olyanokat, amelyek az istentisztelethez és az ünnepekhez kapcsolódnak. Ezáltal elismeri Isten jelenlétének értelmét is Izrael történelmében. A Biblia tizenhárom különböző igét és főnevet használ Isten örömének, az ember, sőt a természet örömének kifejezésére az üdvösség párbeszédében.

Az Ószövetségben főként a zsoltárokból és Izajás prófétánál találjuk meg ezeket a kifejezéseket. Mindenféle leleményes és eredeti nyelvi megoldások buzdítanak az örvendezésre és hirdetik az Isten közelsége miatt érzett örömet, a kezének művei feletti ujjongást. A zsoltárokból végelethetetlenül sorjázunk a legkifejezőbb szavak, amelyek az örvendezést Isten jóságos jelenlétének gyümölcseként mutatják be, vagy azon nagy ígéret biztosítékaként, amelynek beteljesülésére a nép előretekint. Izajás próféta könyvének második és harmadik része gyakran hivatkozik erre a jövőbe tekintő örömről: kitörő öröm lesz az (Iz 9,2); az ég, a sivatag és a kiaszott föld majd örömtől ujjong (Iz 35,1; 44,23; 49,13); a megszabadított foglyok örömujjongással lépnek majd be Jeruzsálembe (Iz 35,9sk; 51,11).

Az Újszövetségben többnyire a *khar* szógyökből képzett szavak fordulnak elő, de olyan kifejezések is

jelen vannak, mint az *agalliaomai, euphroszüné*: ezek mind olyan teljes körű örvendezést jelentenek, amely a múltat és jövőt egyaránt átfogja. Az öröm a messiási kor voltaképpeni ajándéka, ahogyan maga Jézus megígéri: „Hogy az én örömem legyen bennetek, és örömetek teljes legyen” (Jn 15,11; 16,24; 17,13). Már a Megváltó születését megelőző eseményektől kezdve Lukács beszámol az ujjongó öröm terjedéséről (vö. Lk 1,14.44.47; 2,10; vö. Mt 2,10), majd nyomon követi az örvendezést kiváltó örömhír terjedését (vö. Lk 10,17; 24,41.52), az öröm ugyanis tipikus jele annak, hogy Isten országa megjelent és terjed az emberek között (vö. Lk 15,7.10.32; ApCsel 8,39; 11,23; 15,3; 16,34; vö. Róm 15,10,13; stb.)

Pálnál az öröm a Lélek gyümölcse (vö. Gal 5,22), Isten országának tipikus és állandó jellemzője (vö. Róm 14,17), az üldöztetések és megpróbáltatások között pedig még fokozódik is (vö. 1Tessz 1,6). Az imádságban, a szeretetcselekedetekben, a szüntelen hálaadásban (vö. 1Tessz 5,16; Fil 3,1; Kol 1,11sk) találja meg az ember az öröm forrását: a megpróbáltatások között a népek apostola úgy érzi, hogy teljesen betölti az öröm, és részt kap abból a dicsőségből, amelyre mindnyájan várakozunk (vö. 2Kor 6,10; 7,4; Kol 1,24). Isten végső győzelme és a *Bárány menyegezője* betetőz majd minden örömet és örvendezést (vö. Jel 19,7), mert az egész mindenség *allelujában* tör majd ki (Jel 19,6).

Az Iz 66,10-ben található mondat segít bennünket, hogy az idézett szöveg legmélyebb jelentését felismerjük: „Örülj, Jeruzsálem, s ujjongjatok ti is mind, akik szeretitek!” Izajás próféta könyvében a harmadik rész végén járunk. Azt is figyelembe kell venni, hogy a 65. és a 66. fejezet szorosan kapcsolódik egymáshoz, és kölcsönösen kiegészítik egymást, ahogyan azt a második rész végén is megfigyelhetjük (Iz 54–55).

Mindkét fejezet felidézi a múltat, olykor egészen nyers képekkel. Annak érdekében, hogy elfelejtsék azt az emberek, Isten új fényt ragyogtat fel szemük előtt, és olyan bizalommal fordul feléjük, amely meggyógyítja minden hűtlenségüket és gonoszságukat. Megszűnik az átok, a szövetség be nem tartásának következménye, mivel Isten *Jeruzsálemből* „örömet”, *népéből* „ujjongást” akar teremteni (vö. Iz 65,18). Ennek az a bizonyítéka, hogy Isten válasza már a kérés megfogalmazása előtt megérkezik (vö. Iz 65,24). Ez a témakör átnyúlik a 66. fejezet első verseire, és utalásszerűen itt-ott később is előkerül: az emberek érzéketlen szívével és fülével szemben az Úr jósága és reményt adó szava áll.

Szuggesztív erejű kép Jeruzsálem *anyaként* való bemutatása, amit az Iz 49,18–29-ben és az 54,1–3-ban található ígéretek ihlettek: Júda országa egy szempillantás alatt megtelik azokkal, akik megaláztatásuk után hazatérnek a szétszóratásból. Mintha csak azt mondaná, hogy a „kiszabadulás” zajai új élettel és

reménnyel „termékenyítették meg” Siont, Isten, az élet ura pedig céljához segíti a terhességet, megerősítés nélkül világra segíti az új fiakat. Ekképpen újszülöttek veszik körül Siont, az anyát, ő pedig gyengéden és jóságosan dajkálja őket. Ez az édes kép egészen elbűvölte Lisieux-i Szent Terézt, aki lelkiségének egyik legfontosabb értelmezési kulcsát találta meg benne.¹

Tömérdek gazdag jelentésű kifejezéssel találkozunk: *örüljete*k, *vigad*jatok, *ujjong*jatok, valamint *vigasz*, *gyönyörködés*, *bőség*, *jólet*, *becézés* stb. A hűségre és szeretetre épülő kapcsolat megfogyatkozott, a nép búskomorságba esett és terméketlen állapotba került, most viszont Isten hatalma és szentsége visszaadja az élet értelmét és teljes boldogságát, ezt pedig a szöveg az ember érzelmi életének legmélyebb gyökereihez tartozó szavakkal fejezi ki, olyanokkal, amelyek a gyengédség és a biztonság egyedülálló érzéseit keltik fel.

Egy olyan Isten finoman megrajzolt, de igaz képpével találkozunk itt, akit anyai érzések és másokra áterjedő erős érzelmek mozgatnak. A szívbeli öröm (vö. Iz 66,14) Istentől indulva – anyai arc és felemelő kar – szétárad az egész nép körében, mely ezerféle megaláztatást szenvedett, s emiatt törékenyek a

¹ Vö. S. TERESA DEL NIÑO JESÚS: *Obras completas*, LEV – Ed. OCD, Vaticano–Roma, 1997: „A” kézirat, 76v°; „B” kézirat, 1r° [magyar kiadás: *Lisieux-i Szent Teréz önéletrajza*, Ecclesia, Budapest, 1993, 193–194; 217–219.]; 196. levél.

csontjai. Isten ingyenes szeretetének a műve ez az átalakulás, amely ünnepélyesen kiszélesedik az *új ég és új föld* felé (vö. Iz 66,27), hogy minden nép megismerje a hű és szabadító Úr dicsőségét.

AZ ISTENNEK SZENTELTSÉG SZÉPSÉGE

3. „Az Istennek szenteltség szépsége éppen ez az öröm.”² Az az öröm, amely abból fakad, hogy mindenkinek elvisszük Isten vigasztalását. Ezt Ferenc pápa akkor mondta, amikor szeminaristákkal, novíciákkal és novíciusokkal találkozott. „Nincs élet-szenség a szomorúságban!”³ – folytatta a szentatya. „Ne legyetek szomorúak, mint azok, akiknek nincs reményük” – mondta Szent Pál (1Tessz 4,13).

Az öröm nem valami felesleges díszítőelem. Az emberi élet megköveteli az örömet, az öröm alapvetően hozzátartozik az élethez. A mindennapi fáradozás közepette is minden férfi és nő arra törekszik, hogy egész lényével elérje és megélje az örömet.

A világban nemegyszer örömhányban élünk. Nem arra kaptunk meghívást, hogy hőstetteket

² FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 82.

³ Uo., 81.

hajtsunk végre vagy magasztos beszédeket tartsunk, hanem arra, hogy tanúságot tegyünk az örömről, amely abból a bizonyosságból fakad, hogy szeretve vagyunk, valamint abból a bizakodásból, hogy megváltást nyertünk.

Gyenge emlékezőképességünk és törékeny tapasztalatunk gyakran meggátolják, hogy kutassuk az „öröm földjeit”, ahol ízelítőt kaphatunk Isten visszfényéből. Ezernyi okunk van arra, hogy megmaradjunk az örömben, amely Isten igéjének hívó és állhatatos hallgatásából táplálkozik. A Mester iskolájában Isten igéjét hallgatjuk, „hogy az én örömem legyen bennetek, és örömetek teljes legyen” (Jn 15,11–20), és ezáltal begyakoroljuk a tökéletes öröm megélését.

„A szomorúságnak és a félelemnek át kell adnia helyét az örömnak. »Örüljetekek..., ujjongjatekek..., vigadjatekek« – mondja a próféta (66,10). Ez nagy felhívás az örömrre. [...] Minden kereszténynek, de főképpen nekünk az a feladatunk, hogy elvigyük a reménynek ezt az üzenetét, mely derűt és örömet áraszt: Isten vigasztalását és gyengédségét mindenki felé. De csak akkor lehetünk hordozói ennek az üzenetnek, ha elsőként mi magunk is megtapasztaljuk annak örömet, hogy ő megvigasztal és szeret minket. [...] Már találkoztam olyan megszentelt személyekkel, akik félnek Isten vigasztalásától, és – szegények – gyötrődnek, mert félnek Isten gyengédségétől. De ne féljetekek! Ne féljetekek, az Úr a vigasztalás ura, a gyengédség ura! Az Úr atya, mégpedig olyan, aki azt

mondja nekünk, hogy úgy fog bánni velünk, mint anya a gyermekével, gyengédséggel. Ne féljete az Úr vigasztalásától!”⁴

AMIKOR ISTEN HÍV...

4. „Amikor Isten hív, azt mondja nekünk: »Fontos vagy nekem, szeretlek, és számítok rád!« Jézus mindnyájunknak ezt mondja. Ebből születik az öröm! Annak a pillanatnak az öröme ez, amikor Jézus rám nézett. Ezt megérteni és megérezni a mi örömünk titka: az, hogy tudjuk, Isten szeret minket, hogy számára nem számok, hanem személyek vagyunk, és hogy tudjuk, ő az, aki minket hív.”⁵

Ferenc pápa szeretné, ha szemünkkel emberlétünk lelki alapjára figyelnénk, hogy felismerjük, amit Isten kegyelméből és a szabad emberi válasz következtében kaptunk: „Ennek hallatára Jézus ezt mondta neki: »Egy dolognak még híjával vagy. Add el min-

⁴ FERENC PÁPA: Az evangelizációt térden állva végezzük (homília a seminaristákkal, novíciusokkal és novíciókkal bemutatott misén a hit évében) (Róma, 2013. július 7.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 8–9., CLIII (155), 7.

⁵ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zárándoklatra érkezett seminaristákhoz, novíciókhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 80.

denedet, amid csak van, oszd szét a szegények közt, és kincsed lesz a mennyben. Aztán gyere, és kövess engem» (Lk 18,22).

A szentatya emlékeztet minket: „Az utolsó vacsorán Jézus ezekkel a szavakkal fordult oda apostolaihoz: »Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket« (Jn 15,16). Ez arra emlékeztet mindnyájunkat (nemcsak bennünket, papokat), hogy a hivatás mindig Isten kezdeményezése. Krisztus az, aki arra hívott benneteket, hogy a megszentelt élet keretei között kövessétek őt, ez pedig azt jelenti, hogy folyamatos exodusban kell élnetek, ki kell lépnetek magatokból, hogy létetek középpontjává Krisztust és az ő evangéliumát tegyétek, Isten akaratát kövessétek, felhagyjatok saját terveitekkel, hogy elmondhassátok Szent Pállal: »Már nem én élek, hanem Krisztus él bennem« (Gal 2,20).»⁶

Ferenc pápa egy visszafelé induló *zarándoklatra* hív bennünket, egy szapienciális útra, hogy ismét Palesztina útjain találjuk magunkat vagy az alázatos galileai halász hajója mellett. Arra hív, hogy szemléljük annak az útnak – vagy jobban mondva –, annak az eseménynek a kezdeteit, amelynek kezdeményezője Krisztus volt, és amely arra indított bennünket, hogy otthagyjuk a hálókat a tóparton, az adógyűjtő

⁶ FERENC PÁPA: Beszéd a Legfőbb Női Szerzetes Elöljárók Nemzetközi Uniója közgyűlésének résztvevőihöz (Róma, 2013. május 8.), *AAS* 105 (2013) 460–463.

asztalokat az út mentén, a zelóta szeszélyeit a múlt törekvései között. Mind alkalmatlan eszközök ahhoz, hogy az Úrral legyünk.

Arra hív bennünket a szentatya, hogy hosszasan időzzünk el – egyfajta belső zarándokútra kelve – az első óra horizontjánál, ahol a tereket baráti kapcsolatok hevítik, az értelem megnyílik a misztériumra, a döntést hozó akarat belátja, hogy jó dolog e Mester követésére vállalkozni, hiszen egyedül nála vannak az *örök élet igéi* (vö. Jn 6,68). Arra hív bennünket, hogy „egész életünket szeretetbe átalakuló zarándoklássá” tegyük.⁷

Arra kér bennünket Ferenc pápa, hogy időzzünk el léleekben a kezdő filmkockánál – „annak a pillanatnak az öröménél, amikor Jézus rám tekintett”⁸ –, és idézzük fel a hivatásunkkal kapcsolatos jelentéseket és követelményeket: „A hivatás válasz egy hívásra, mégpedig egy szerető hívásra.”⁹ Ha Krisztussal akarunk lenni, az megkívánja, hogy osztozzunk életében

⁷ FERENC PÁPA: Felmenni a tökéletesség hegyére (üzenet a kármelita rend tagjaihoz általános káptalanuk alkalmából (Róma, 2013. augusztus 22.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 6., CLIII (203), 7.

⁸ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 80.

⁹ Uo.

és szándékaiban, megköveteli a hit engedelmességét, a szegények boldogságát, a szeretet radikalitását.

Arról van tehát szó, hogy *hivatásból* születünk újjá. „Meghívok minden keresztényt [...], hogy még ma újítsa meg személyes találkozását Jézus Krisztussal, vagy legalább döntsön úgy: engedi, hogy ő találkozzon vele, határozza el, hogy mindennap szünet nélkül keresi őt.”¹⁰

Pál ehhez az alapvető látásmódhoz vezet minket: „A lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, más senki nem rakhat” (1Kor 3,11). A hivatás fogalma erre az ingyenes valóságra utal, amely egyfajta életkútként nem szűnik meg megújítani az emberiséget és az egyházat létük legmélyét érintve.

A hivatás megtapasztalásában maga Isten a hívás titokzatos alanya. Meghalljuk a hangot, amely arra hív, hogy adjuk oda életünket Isten országáért, és váljunk tanítvánnyá ebben az országban. Amikor Ferenc pápa emlékeztet minket erre, hogy tudniillik „fontos vagy számomra”, közvetlen hangvételt használ, egyes szám első személyben szól hozzánk, hogy felrázzon minket. Segít tudatosítanom, milyen meglátásaim és elgondolásaim vannak, hogy következetes, annak a hívásnak megfelelő viselkedésformákat ébresszen bennem, amellyel Isten hozzám for-

¹⁰ FERENC PÁPA *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 3. pont.

dult: „Szeretném azt mondani annak, aki közömbös Isten iránt, a hit iránt, annak, aki távol van Istentől vagy elhagyta őt, de magunknak is (a mi »eltávolodásainkkal« és »elhagyásainkkal«, melyek lehet, hogy kicsinyek, de mégis annyiszor előfordulnak a mindennapi életben): nézz szíved mélyére, vizsgáld meg lelkedet, és kérdezd meg magadtól, vajon olyan-e a szíved, amely nagy dolgokra törekszik, vagy pedig olyan, amelyet elaltattak az élet apró-cseprő dolgai. Megőrizte-e szíved a keresés nyugtalanságát, vagy engedted, hogy a dolgok elsorvasszák és megfojtsák?”¹¹

A Jézussal való kapcsolatot táplálni kell a keresés nyugtalanságával. Ez tudatosítja bennünk a hivatás ajándékának ingyenességét, és segít alátámasztani motivációinkat, amelyek kezdeti döntésünkhöz vezettek, és támogatnak, hogy állhatatosak legyünk: „Az, hogy engedjük magunkat meghódítani Krisztus által, azt jelenti, hogy tekintetünket mindig afelé fordítjuk, ami előttünk áll, a cél felé, Krisztus felé (vö. Fil 3,14)”.¹² Ha folyamatosan hallgatni akarjuk

¹¹ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30, CLIII (197), 8.

¹² FERENC PÁPA: Kreatív utakon járva, az egyházba gyökerezve (homília az Il Gesù-templomban a jezsuita rendtársaival együtt bemutatott misén Loyolai Szent Ignác ünnepén) (Róma, 2013. július 31.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 1., CLIII (175), 8.

Istent, akkor ezeknek a kérdéseknek kell meghatározniuk mindennapjainkat.

Ezt a magunkban hordott, kimondhatatlan misztériumot, mely részesedik Isten szavainkkal utolérhetetlen misztériumában, egyedül a hit fényénél értelmezhetjük: „A hit válasz egy Szóra, amely személyesen szólít meg, válasz Valakinek, aki nevünkön szólít bennünket”,¹³ és „mint válasz egy korábbi szóra mindig az emlékezet aktusa lesz. Ez az emlékezés mégsem a múlthoz kötődik. Mivel egy ígéret emlékezete, képes megnyitni a jövő felé, egy életen át megtudja világítani az utat.”¹⁴ „A hit Isten velünk való történelmének emlékezete, Istennel való találkozásunk emlékezete. Ő az, aki megteszi az első lépést, aki teremt, aki megment [...]. Aki magában hordozza Isten emlékezetét, az engedi, hogy ez az emlékezet egész életében vezesse, és képes felébreszteni azt mások szívében is.”¹⁵ Ez arra való emlékezés, hogy hívást kaptunk itt és most.

¹³ FERENC PÁPA *Lumen fidei [A hit világossága]* kezdetű enciklikája (2013. június 29.), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 8. pont.

¹⁴ Uo., 9. pont.

¹⁵ FERENC PÁPA: Isten emlékezete (homília a katekéták küldetéséről, a katekéták napján a hit évében) (Róma, 2013. szeptember 29.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 30. – október 1., CLIII (224), 7.

AKIKET MEGTALÁLT, ELÉRT
ÉS ÁTALAKÍTOTT AZ IGAZSÁG

5. Ferenc pápa azt kéri tőlünk, hogy tekintsük át személyes élettörténetünket, és vizsgáljuk meg azt Isten szerető tekintetének fényénél, mert bár a hívás mindig az ő kezdeményezése, ennek részünkről az isteni-emberi üdvrendhez való szabad csatlakozás felel meg, mint *agapé*ban megvalósuló életkapcsolat, tanítványság, „fény az egyház útján”.¹⁶ A Lélekben élt élet folytonosan nyitott a misztériumra, igyekszik megismerni az Urat és belőle kiindulva felfogni a valóságot. Isten, amikor hív, beenged bennünket az ő nyugalomába, és kéri, hogy nyugodtan pihenjünk meg benne egy szeretettől átjárt, folytonos megismerési folyamatban. Mi is halljuk Jézus szavát: „Sok mindennért aggódsz, és sok minden nyugtalanít” (Lk 10,41). A szeretetben előrehaladva (*via amoris*) új élet útján járunk: a régi teremtmény új életre születik újjá. „Aki Krisztusban van, az új teremtmény” (2Kor 5,17).

Ferenc pápa meg is mondja, mi a neve ennek az újbóli születésnek: „Ennek az útnak van egy neve, egy arca: Jézus Krisztus arca. Ő megtanítja nekünk, hogyan váljunk szentté. Az evangéliumban megmutatja nekünk, melyik úton járjunk: a boldogságok

¹⁶ FERENC PÁPA: Beszéd a Legfőbb Női Szerzetes Elöljárók Nemzetközi Uniója közgyűlésének résztvevőjéhez (Róma, 2013. május 8.), *AAS* 105 (2013) 460–463.

útján (vö. Mt 5,1–12). Ez a szentek élete: a szentek Isten iránti szeretetből nem támasztottak előtte feltételeket életükben.”¹⁷

A megszentelt életet élőknek az a feladata, hogy megjelenítsék életükben az örömhírt, mégpedig azáltal, hogy követik Krisztust, a feltámadt megfeszítettet, magukévá téve „azt a módot, ahogyan Jézus, a megtestesült Ige az Atyával és a testvérekkel való kapcsolatában élt és cselekedett”.¹⁸ Konkrétan átveszik az ő életstílusát, belső attitűdjeit, engedik, hogy egészen átjárja őket az ő szellemisége, azonosulnak meglepő logikájával és értékrendjével, osztoznak kockázataiban és reményeiben: „Az az alázatos és boldog bizonyosság tölti el őket, hogy *megtalálta, elérte és átalakította őket az Igazság*, aki Krisztus, és nem tudnak mást tenni, mint hirdetni ezt az Igazságot.”¹⁹

¹⁷ FERENC PÁPA: Nem *supermanek*, hanem Isten barátai (beszéd az úrangyala elimádkozása előtt mindenszentek ünnepén) (Róma, 2013. november 1.), *L'Osservatore Romano*, 2013. november 2–3., CLIII (252), 8.

¹⁸ II. JÁNOS PÁL *Vita consecrata* kezdetű színódus utáni apostoli buzdítása (1996. március 25.), in: *II. János Pál megnyilatkozásai. Pápai dokumentumok 1978–2005*, II. kötet, szerk. DIÓS ISTVÁN, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 22. pont.

¹⁹ FERENC PÁPA: Útkeresztveződésekben (homília a 28. ifjúsági világnap alkalmából bemutatott szentmisén) (Rio de Janeiro, 2013. július 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 29–30., CLIII (173), 4.

Az, hogy Krisztusban maradunk, lehetővé teszi, hogy megragadjuk annak a Misztériumnak a jelenlétét, amely bennünk lakozik és kitágítja szívünket az ő fiúi szívének mértékére. Aki megmarad az ő szeretetében, miként a szőlőtő kapcsolódik a szőlőtőkéhez (vö. Jn 15,1–8), az meghitt kapcsolatba lép Krisztussal, és termést hoz: „Maradjatok Jézusban! Maradjatok hozzákapcsolódva, éljetez őbenne és ővele, beszélgetsetek vele!”²⁰

„Krisztus pecsétje ott van a homlokunkon és a szívünkön..., a homlokunkon, hogy mindig megvalljuk, a szívünkön, hogy szeressük, és a karunkon is, hogy jót tegyünk,”²¹ a megszentelt élet ugyanis egy folytonos hívás arra, hogy kövessük Krisztust és hozzá hasonuljunk. „Jézus egész élete, az, ahogyan a szegényekkel bánik, a gesztusai, következetessége, mindennapi egyszerű jósága, végül teljes odaadása – mindez értékes és saját életünkhöz szól.”²²

Az Úrral való találkozás mozgásba hoz minket, arra késztet, hogy többé ne önmagunkat tekintsük

²⁰ FERENC PÁPA: A katekéta hivatása (beszéd a nemzetközi kateketikai konferencia résztvevőikhez) (Róma, 2013. szeptember 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 29., CLIII (223), 7.

²¹ SZENT AMBRUS: De Isaac et anima, 75, *PL* 14, 556–557.

²² FERENC PÁPA *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 265. pont.

életünk középpontjának.²³ Az Úrral való kapcsolat nem mozdulatlanságot jelent, és azt sem, hogy csak bensőnkre szűkülne: „Aki Krisztust élete középpontjába helyezi, az többé már nem önmaga körül forog. Minél szorosabban eggyé válsz Jézussal, és minél jobban ő kerül életed középpontjába, ő annál inkább eléri, hogy kilépj önmagadból, az önmagad körül forgásból, és megnyílj mások felé.”²⁴ „Nem a középpontban vagyunk, hanem úgymond »oldalra állítottak«, »félretettek« minket, Krisztus és az egyház szolgálatában állunk.”²⁵

A keresztény életet mozgást jelentő igékkel lehet leírni. A keresztény élet folytonos keresés, még azok számára is, akik monasztikus és szemlélődő-klauszúras keretek között élnek.

„Lehetetlen kitartani a lelkes evangelizálásban, ha saját, személyes tapasztalataink alapján nem vagyunk meggyőződve arról, hogy nem mindegy, ismerjük-e

²³ Vö. FERENC PÁPA *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 8. pont.

²⁴ FERENC PÁPA: A katekéta hivatása (beszéd a nemzetközi kateketikai konferencia résztvevőikhez) (Róma, 2013. szeptember 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 29., CLIII (223), 7.

²⁵ FERENC PÁPA: Kreatív utakon járva, az egyházba gyökerezve (homília az Il Gesù-templomban a jezsuita rendtársaival együtt bemutatott misén Loyolai Szent Ignác ünnepén) (Róma, 2013. július 31.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 1., CLIII (175), 8.

Jézust vagy sem; nem ugyanaz vele együtt járni az utat, vagy tapogatózva botorkálni; nem ugyanaz, hogy hallgathatjuk-e a szavát vagy nem ismerjük; nem mindegy, tudjuk-e őt szemlélni, imádni, megpihenni benne vagy sem. Nem ugyanaz, ha az ő evangéliumával vagy csak a saját eszünket követve szeretnénk építeni a világot. Jól tudjuk, hogy sokkal teljesebbé válik életünk, ha Jézussal együtt élünk, jól tudjuk, hogy vele könnyebb megtalálni minden dolog értelmét.”²⁶

Ferenc pápa a *keresés nyugtalanságára* buzdít minket, ahogyan Szent Ágostont is ez töltötte el: „A szív nyugtalansága vezette el a Krisztussal való személyes találkozásra, ez értette meg vele, hogy az Isten, akit távol keresett magától, az a minden emberi lényhez közel lévő Isten, a szívünkhöz közeli Isten, aki szorosabb kapcsolatban áll velünk, mint mi saját magunkkal.” Ez egy állandó keresés: „Ágoston nem áll meg, nem ül a babérjain, nem zárkózik magába, mint aki már megérkezett, hanem folytatja az útját. Az *igazság keresésének nyugtalansága*, Isten keresésének nyugtalansága átalakul azzá a nyugtalansággá, amely arra készteti, hogy egyre mélyebben megismerje Istent és

²⁶ FERENC PÁPA *Evangélii gaudium [Az evangélium öröme]* kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 266. pont.

kilépve önmagából másokkal is megismertesse. Ez voltaképpen a szeretet nyugtalansága.”²⁷

A HŰSÉGES IGEN ÖRÖMÉBEN

6. Aki találkozott az Úrral és hűségesen követi őt, az a Lélek örömének hírnöke.

„Csakis ennek az Isten szeretetével való, boldog barátságba átalakuló találkozásnak – vagy újratalálkozásnak – köszönhetően szabadultunk meg lelkivilágunk elszigeteltségétől, valamint attól, hogy önmagunkat tekintsük életünk középpontjának.”²⁸

A megszólított személy arra kap meghívást, hogy önmaga legyen, vagyis azzá váljon, akivé lehet. Talán mondhatjuk, hogy a megszentelt élet válsága arra is visszavezethető, hogy nem vagyunk képesek felismerni ezt a mélységes megszólítást, és ez azokra is igaz, akik már élik ezt a hivatást.

A hűség válságát éljük, a hűségét mint egy megszólítás tudatos elfogadását, ami egy végigjárandó utat jelent, annak titokzatos kezdetétől titokzatos végéig.

²⁷ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30., CLIII (197), 8.

²⁸ FERENC PÁPA *Evangelii gaudium [Az evangélium öröme]* kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 8. pont.

Talán kijelenthetjük, hogy az emberré válás válságát is éljük. Nem mindig élünk igazán következetes életet, annak sebeit hordozzuk, hogy képtelenek vagyunk életünket egyetlen hivatásként és hűségese útként megvalósítani.

Ha ezt az egyénileg és közösségileg naponta járt utat elégedetlenség és keserűség jellemzi, mely panaszkodásba zár minket, és csillapíthatatlan vágyat kelt bennünk ki nem próbált, új utak felfedezésére és meg nem valósult álmaink kergetésére, akkor magányos úttá válik. Életünk, mely szeretetben megvalósuló kapcsolatra kapott meghívást, lakatlan, kopár pusztasággá válhat. Minden életkorban az a feladatunk, hogy visszatérjünk személyes életünk legmélyebb középpontjához, ahol értelmet és igazolást nyernek arra irányuló motivációink, hogy a Mesterrel, a Mester tanítványaiként éljünk.

A hűség nem más, mint annak a szeretetnek a tudata, amely arra készíti, hogy személyes kapcsolatban forduljunk Istenhez és minden emberhez, folyamatosan és dinamikusan, miközben megtapasztaljuk magunkban a feltámadt Krisztus életét: „Akik engedik, hogy megmentse őket, azok megszabadulnak a bűntől, a szomorúságtól, a belső ürességtől és az elszigeteltségtől.”²⁹

Hűséges tanítványnak lenni kegyelem, a szeretet, az odaadó szeretet megélése: „Amikor a kereszt

²⁹ Uo., 1. pont.

nélkül járjuk az utat, amikor a keresztnél építünk, és amikor egy keresztnél Krisztust valunk, nem vagyunk az Úr tanítványai: világiasak vagyunk, püspökök, papok, bíborosok, pápák vagyunk, de nem az Úr tanítványai.”³⁰

Állhatatosnak lenni egészen a Golgotáig, átmenni a kételkedés és a tagadás szívszaggató fájdalmán, ámulva örülni a húsvét csodájának egészen a pünkösti Lélek megnyilvánulásáig és a népek evangelizálásáig – ez mind az örömteli hűség szakaszai a kenózis logikájában, amelyet egész életünk során megtapasztalunk, a vértanúság jelét is magunkon hordozva, de részesedve a feltámadt Krisztus életéből is: „A keresztből mint az irgalmasság és a szeretet legnagyobb tettéből születünk újra »új teremtményként« (Gal 6,15).”³¹

Azon a teológiai helyen, ahol önmagát feltárva Isten minket is feltár önmagunk előtt, az Úr azt kéri tehát, hogy térjünk vissza a kereséséhez, a *fides quaerens*hez: „Keresd az igazságosságot, a hitet, a szeretetet és a békét azokkal együtt, akik tiszta szívvel hívják segítségül az Urat” (2Tim 2,22).

³⁰ FERENC PÁPA: Homília a bíborosokkal közösen bemutatott misén (Róma, 2013. március 14.), *AAS* 105 (2013) 365–366.

³¹ FERENC PÁPA: Az evangelizációt térdén állva végezzük (homília a szeminaristákkal, novíciusokkal és novíciókkal bemutatott misén a hit évében) (Róma, 2013. július 7.), *L’Osservatore Romano*, 2013. július 8–9., CLIII (155), 7.

A belső zarándokút az imával kezdődik: „A tanítvány elsődleges feladata az, hogy a Mesterrel legyen, hallgassa és tanuljon tőle. És ez mindenkorra érvényes, ezt az utat járjuk egész életünk folyamán. [...] Ha szívünket nem melegíti fel Isten, az ő gyengéd szeretete, akkor hogyan lennénk képesek mi, szegény bűnösök, mások szívét lángra gyújtani?”³² Ezt az utat kell tehát járnunk egész életünkben, a Szentlélek pedig – az imádság alázatában – megérteti velünk, mit jelent Krisztus uralma felettünk: „Az Úr arra hív minket, hogy mindennap bátran és hűen kövessük; azt a kimondhatatlan ajándékot kaptuk tőle, hogy tanítványainak választott minket; annak örömteli hirdetésére hív minket, hogy ő feltámadottként ma is él, ugyanakkor azt kéri, hogy ezt szavunkkal és életünk tanúságtételével tegyük a mindennapokban. Az Úr egyetlen, életünk egyetlen Istene, és arra hív, hogy hagyjuk ott a sokféle bálványt, és egyedül őt imádjuk.”³³

Ferenc pápa az imádságot jelöli meg a küldetés termékenységének forrásaként: „Ápoljuk hivatásunk szemlélődő dimenzióját, még a felemészteni akaró,

³² FERENC PÁPA: A katekéta hivatása (beszéd a nemzetközi kateketikai konferencia résztvevőihez) (Róma, 2013. szeptember 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 29., CLIII (223), 7.

³³ FERENC PÁPA: A szó és az élet összhangja (homília a Szent Pál-bazilikában) (Róma, 2013. április 14., *L'Osservatore Romano*, 2013. április 15–16., CLIII (88), 8.

legsürgősebb és legnehezebb teendőink közepette is. Minél inkább a létezés perifériái felé hív küldetések, szívetek annál jobban egyesüljön Krisztus irgalommal és szeretettel teli szívével.”³⁴

A Jézussal való együttlét kialakítja bennünk azt a képességet, hogy szemlélődő tekintettel forduljunk a történelem felé, mindenben meglássuk és meghalljuk a Lélek jelenlétét, és – kiváltságos módon – úgy ismerjük fel jelenlétét, hogy az időt Isten idejeként tudjuk megélni. Amikor hiányzik belőlünk a hit tekintete, akkor „az ember élete fokozatosan értelmét veszti, a testvérek arca elhomályosul, és lehetetlenné válik felismerni rajtuk Krisztus arcát, a történelem eseményei kétértelműek, sőt egyenesen reménytelenek maradnak”.³⁵

A szemlélődés megnyit bennünket a prófétai magatartásra. A próféta olyan ember, „akinek átható a tekintete, Isten szavát hallgatja, és azt adja tovább [...]; háromidejű ember, hozzátartozik a múlt ígé-

³⁴ FERENC PÁPA: Az evangelizációt térden állva végezzük (homília a seminaristákkal, novíciusokkal és novíciákkal bemutatott misén a hit évében) (Róma, 2013. július 7.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 8–9, CLIII (155), 7.

³⁵ MEGSZENTELT ÉLET INTÉZMÉNYEINEK ÉS APOSTOLI ÉLET TÁRSASÁGAINAK KONGREGÁCIÓJA: *Újraindulás Krisztustól. A megszentelt élet megújult elköteleződése a harmadik évezredben. Instrukció* (2002. május 19.), Szent István Társulat, Budapest, 2005, 25. pont.

rete, a jelen szemlélése és a bátorság a jövő útjainak megjelöléséhez”.³⁶

A tanítványságban való hűséget – végezetül – a testvéri közösségben kell megélnünk, és ott próbálnak is ki van téve. A testvéri közösség olyan teológiai hely, ahol az a feladatunk, hogy támogassuk egymást az evangélium örömteli befogadásában. „Isten igéje az, ami felkelti, táplálja és újjászüli a hitet. Isten igéje az, ami megérinti az emberek szívét, ami Istenhez fordítja őket, és az ő logikájához, mely oly nagyon különbözik a miénktől; Isten igéje az, ami folytonosan megújítja közösségeinket.”³⁷

Ferenc pápa arra hív tehát minket, hogy örömmel és szenvedélyesen újítsuk meg és tegyük előbbé hivatásunkat, hiszen a szeretet mindent átfogó tette egy „folyamatos út, amely érlelődik, érlelődik, érlelődik”,³⁸ állandó alakulásban van. Akaratunk

³⁶ FERENC PÁPA: Az átható tekintetű ember (elmélkedés a Szent Márta Ház kápolnájában) (Róma, 2013. december 16.), *L'Osservatore Romano*, 2013. december 16–17., CLIII (289), 7.

³⁷ FERENC PÁPA: Az egyházat növelő vonzerő (találkozó a papsággal, a megszentelt személyekkel és a pasztorális tanácsok tagjaival) (Assisi, 2013. október 4.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 6., CLIII (229), 6.

³⁸ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 81.

Isten akaratára mondott igene egyesíti az akaratot, az értelmet és az érzelmet; „a szeretet soha nincs »készen«, nincs befejezve; változik az élet folyamán, érlelődik, s éppen ezáltal hűséges marad önmagához”.³⁹

³⁹ XVI. BENEDEK PÁPA *Deus caritas est* kezdetű enciklikája (2005. december 25.), Szent István Társulat, Budapest, 2006, 17. pont.

VIGASZTALJÁTOK,
VIGASZTALJÁTOK NÉPEMET!

*„Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet!
– mondja Istenetek.
Szóljatok Jeruzsálem szívéhez!”
(Iz 40,1-2)*

NYITOTT SZÍVVEL HALLGATVA

7. Később is előforduló különleges stíluseszközzel (vö. Iz 51,17; 52,1: *Ébredj, ébredj!*) az Izajás könyvének második részében található jövendölések (Iz 40–55) lelkesen buzdítanak az elhurcolt Izrael megsegítésére, amely hajlamos bezárkózni kudarcot vallott emlékezetének üres falai közé. A történelmi kontextus egyértelműen a nép babiloni elhurcoltatásának hosszú időszaka, a vele járó megaláztatással és tehetetlenségérzéssel. Ugyanakkor az asszír birodalom részekre szakadása – Kürosz, a születő csillag vezetésével egyre erősebbé váló perzsa hatalom nyomása alatt – megsejteti a prófétával, hogy egy nem remélt felszabadulás élé nézhet a nép. És ez be is következik. Isteni sugalmazásra a próféta nyilvánosan hirdetni kezdi ezt a lehetőséget, a politikai és katonai lázadásokat Isten Kürosz által titokzatosan végbevitt cselekedeteként értelmezi, hirdeti, hogy közel a szabadulás, és nemsokára megtörténik a visszatérés az atyák földjére.

Vigasztaljátok... szóljátok a szívéhez: ezek a kifejezések viszonylag gyakran előfordulnak az Ószövetségben, különösképpen gyengéd szeretetkapcsolatról, meghitt párbeszédéről árulkodó szövegekben. Így például amikor Rut elismeri, hogy Boász *megvigasztalta és a szívére beszélt* (vö. Rut 2,12), vagy Ozeás híres mondataiban feleségéről (Gomerről): „magamhoz édesgetem, kiviszem a pusztába, és a *szívére*

beszélek” (vö. Oz 2,16–17), hogy ismét beköszöntsön a hűség korszaka. Ehhez hasonló szavakat találunk Hámor fiának, a Dinába szerelmes Szichemnek a dialógusában is (vö. Ter 34,1–5), vagy például az Efraim-hegynél lakó levitánál, aki mellékfeleségét győzködi, aki elhagyta őt (vö. Bír 19,3).

Olyan beszédmód ez tehát, amelyet a szeretet, és nem csak a bátorítás kifejezéseként értelmezünk helyesen: cselekvés és szó, kedvesség és bátorítás együtt van itt jelen, amelyek Istennek mint Izrael „jegyesének” erős érzelmi kötődésére utalnak. A *vigasztalás* pedig az egymáshoz tartozás epifániája, az erős empátia, a megérintettség és az egybekelés összjátéka. Tehát nem felületes és mézes-mázos szavakról van szó, hanem a szív legmélyéről feltörő irgalomról, erőt adó ölelésről és türelmes közelségről, hogy a másik ismét rátaláljon a bizalom útjaira.

ELVINNI AZ EMBEREKNEK ISTEN ÖLELÉSÉT

8. „Manapság az embereknek, persze, szükségük van szavakra, de még inkább szükségük van arra, hogy tanúságot tegyünk az Úr irgalmasságáról és gyengédségéről, amely felmelegíti a szívet, reményt ébreszt

és a jó felé vonz. Micsoda öröm Isten vigasztalását vinni másoknak!”¹

Ferenc pápa ránk, megszentelt férfiakra és nőkre bízta ezt a küldetést: találkozni az Úrral, aki anyaként vigasztal minket, és vigasztalni Isten népét.

Az Úrral való találkozás öröméből és az ő hívásából fakad az egyházban a szolgálat, a küldetés: elvinni a mai korban élő férfiaknak és nőknek Isten vigasztalását, tanúságot tenni az ő irgalmáról.²

Jézus látásmódja szerint a vigasztalás a Szentlélek ajándéka, a Paraklétosz, vagyis a Vigasztaló az, aki vigaszt nyújt nekünk a megpróbáltatásokban, és belénk önti azt a reményt, amely nem csal meg. A keresztény vigasztalás ily módon derűvel, bátorsággal, reménnyel tölt el bennünket: ez a Lélek tevékeny jelenléte (vö. Jn 14,16–17), a Lélek gyümölcse. „A Lélek gyümölcse ugyanis szeretet, öröm, békeség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” (Gal 5,22).

¹ FERENC PÁPA: Az evangelizációt térden állva végezzük (homília a seminaristákkal, novíciusokkal és novíciókkal bemutatott misén a hit évében) (Róma, 2013. július 7.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 8–9., CLIII (155), 7.

² Vö. FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett seminaristákhoz, novíciókhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 80.

A mai világban, amelyben bizalmatlanság, csüggedés, búskomorság uralkodik, a mai kultúrában, amelyben az emberek engedik, hogy a törékenység és a gyengeség, az individualizmus és a személyes érdekek elhatalmasodjanak rajtuk, nekünk az a feladatunk, hogy felkeltsük a bizalmat az emberek szívében az igazi boldogság elérésének lehetősége iránt, továbbá az iránt, hogy lehetséges reménykedniük, mégpedig egy olyan reménnyel, amely nem pusztán az ember tehetségén, képességein, tudásán alapszik, hanem Istenen. Mindnyájunknak megvan a lehetőségünk, hogy rátaláljunk Istenre, elég, ha őszinte szívvel keressük őt.

A mai férfiak és nők vigasztaló szót várnak tőlünk, közelségünkre szomjaznak, megbocsátásra és igazi öröme éheznek. Mi arra kaptunk meghívást, hogy mindenkinek elvigyük Isten ölelését, aki anyai gyengédséggel fordul hozzánk, megszentelt személyekhez, akik a teljes emberség jelei vagyunk, a kegyelem segítői és nem ellenőrei,³ a vigasztalás jegyében.

³ Vö. FERENC PÁPA *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 47. pont.

A GYENGÉDSÉG JÓT TESZ NEKÜNK

9. A kommunió [szeretetközösség] tanúiként – egyéni látásmódunk különbözősége és korlátaink ellenére – arra kaptunk meghívást, hogy Isten mosolyát vigyük az emberekhez, és a *testvéri közösség* az első és leghitelesebb evangélium, amelyről másoknak beszélhetünk. Az a feladatunk, hogy humanizáljuk közösségeinket: „Ápoljátok a barátságot, a szeretetet egymás között, éljeteK családiasan. A kolostor ne legyen tisztítótűz, hanem inkább család! Vannak és lesznek is mindig problémák, de úgy, mint egy családban, szeretettel keressétek a megoldást. A szeretetet ne oltsátok ki egymás között, hogy megoldjátok a problémákat. Ne legyen köztetek versengés! Ápoljátok a közösségi életet, mert ha így, családként tudtok közösségben élni, a Szentlélek az, aki köztetek él. Ezt a két dolgot akartam lelketekre kötni: szemlélődéseK mindig Jézusra irányuljon, Jézusra, aki Isten és ember; a közösségi életben pedig folyvást nagylelkűek legyetek. Tudjátok engedni, ne kérkedjeteK, viseljeteK el mindent, és mosolyogjateK szívből. Az igazi jel az öröm!”⁴

Az öröm megszilárdul a testvéri közösségnek mint olyan teológiai helynek a megtapasztalásában, ahol

⁴ FERENC PÁPA beszéde a klauzúrás nővérekhez a Szent Klára-bazilika kórusának kápolnájában (Assisi, 2013. október 4.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 6., CLIII (229), 6.

minden egyes tag felelős az evangéliumhoz való hűségért és a többiek fejlődéséért. Amikor egy testvéri közösség Jézus testéből és véréből táplálkozik, amikor egybegyűlik Isten Fia körül, hogy tagjai megosszák egymással a hit megélésének útját, amelyen Isten igéje vezeti őket, és közösségük eggyé válik Jézussal, akkor ez egy kommunióban együtt élő közösség, amely megtapasztalja az ingyenes szeretetet, ünnepelve él, szabad, vidám és tele van bátorsággal.

„Az öröm nélküli testvériség kialszik. [...] Az örömben gazdag közösség a Magasságbeli igazi ajándéka. Azok a testvérek kapják meg, akik tudják kérni, akik elfogadják egymást, és a Lélek működésébe vetett bizalommal beleadják magukat a testvéri életbe.”⁵

A mai korban, amikor az élet darabokra hullása a természetlen individualizmust és a tömegléletet táplálja, és amikor az emberek közötti kapcsolatok fellazulása az élet emberi oldalának ápolását aláássa és tönkreteszi, arra kaptunk meghívást, hogy humanizáljuk a testvéri kapcsolatokat, hogy elősegítsük a szívek és lelkek közötti egység megvalósulását az evangélium

⁵ MEGSZENTELT ÉLET INTÉZMÉNYEINEK ÉS APOSTOLI ÉLET TÁRSASÁGAINAK KONGREGÁCIÓJA: Testvéri élet közösségben. „Congregavit nos in unum Christi amor” (1994. február 2.), in: *Szentszéki dokumentumok a megszentelt életről 1964–2002*, szerk. TÖZSÉR ENDRE SP, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007, 28. pont.

szerint, mert hiszen „létezik egy életközösség mind-azok között, akik Krisztushoz tartoznak. Ez egy hitből születő közösség”, és ettől lesz „az egyház – a maga igazi valójában – *közösség Istennel*, családias meghittség Istennel, szeretetközösség Krisztussal és az Atyával a Szentlélekben, amely meghosszabbodik a testvéri közösségben.”⁶

Ferenc pápa meglátása szerint a gyengédség a testvéri élet megkülönböztető jele, „eucharisztikus gyengédség”, mivel „a gyengédség jót tesz nekünk”. A testvéri életnek „hallatlan vonzereje lesz. [...] a testvéri élet minden lehetséges különbözősége túl olyan szeretettapasztalat, amely felülmúlja a nézeteltéréseket”.⁷

⁶ FERENC PÁPA katekézise a szentek közösségéről az általános kihallgatás keretében (Róma, 2013. október 30.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 31., CLIII (250), 8.

⁷ ANTONIO SPADARO SJ: „Ébresszétek fel a világot!” Ferenc pápa gondolatai a szerzetesélet mai kérdéseiről, *E-szerzetes 2* (2014) 10–11. FERENC PÁPA: Beszéd a Legfőbb Női Szerzetes Elöljárók Nemzetközi Uniója közgyűlésének résztvevőikhez (Róma, 2013. május 8.), *AAS* 105 (2013) 460–463.

KÖZEL LENNI AZ EMBEREKHEZ,
TÁRSUL SZEGŐDNI MELLÉJÜK

10. Exodusra kaptunk meghívást: ki kell lépünk önmagunkból Isten imadásának és az emberek szolgálatának útján.⁸ „Kilépni a kapun, hogy keressünk és találkozzunk! Legyen bátorságotok szembefordulni ezzel a hatékonyságalapú kultúrával, a leselejtezés kultúrájával. A találkozás, mindenki befogadása, a szolidaritás és a testvéri szeretet azok az értékek, amelyek társadalmunkat valóban emberivé teszik. *A kommunió és a találkozás kultúrájának szolgálatában állni!* Szeretném, ha szinte megszállottan törekednétek erre. De büszkeség nélkül.”⁹

„Le kell győznünk a kísértést, hogy úgy fogjuk fel a szerzetesi életet, mint menedéket és vigaszt egy nehéz és bonyolult *külső* világgal szemben.”¹⁰ A szentatya azt kéri tőlünk, hogy „hagyjuk el fészünköt”,¹¹ engedjük, hogy elküldessünk a ma élő férfiakhoz és

⁸ FERENC PÁPA: Beszéd a Legfőbb Női Szerzetes Elöljárók Nemzetközi Uniója közgyűlésének résztvevőihöz (Róma, 2013. május 8.), *AAS* 105 (2013) 460–463.

⁹ FERENC PÁPA: Útkeresztveződésekben (homília a 28. ifjúsági világnap alkalmából bemutatott szentmisén) (Rio de Janeiro, 2013. július 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 29–30., CLIII (173), 4.

¹⁰ ANTONIO SPADARO SJ: „Ébresszék fel a világot!” Ferenc pápa gondolatai a szerzetesélet mai kérdéseiről, *E-szerzetes* 2 (2014) 7.

¹¹ Uo., 6.

nőkhöz, adjuk oda magunkat Istennek és felebarátainknak.

„Az öröm a találkozás ingyenességéből fakad! [...] A vele való találkozás öröme, az ő hívásának az öröme arra indít minket, hogy ne zárkózzunk magunkba, hanem nyíljunk meg. Ez az öröm késztet az egyház szolgálatára. Szent Tamás azt mondta: »bonum est diffusivum sui« – a jó kiárasztja magát, túlsordul önmagán, mint ahogyan az öröm is. Ne féljete megmutatni annak örömét, hogy választatok az Úr hívására, az ő szeretetteljes hívására, és ne féljete tanúságot tenni evangéliumáról az egyház szolgálatában! Az igazi öröm ragályos, és segít előrehaladni.”¹²

Az öröm, a derű, a termékenység ragályos tanúságtételének láttán, a gyengédség és a szeretet, az alázatos és nem hivalkodó segítőkészség tanúságtételének láttán sokakban felébred majd a vágy, hogy *eljőjjenek és megnézzék* [hol és hogyan élünk].¹³

¹² FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 80–81.

¹³ Vö. FERENC PÁPA: Az alázat és az evangélium ereje (elmélkedés a Szent Márta Ház kápolnájában) (Róma, 2013. október 1.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 2., CLIII (225), 8.

Ferenc pápa több alkalommal beszélt már a *vonzás útjáról*, a megfertőzésről mint olyan útról, amelyen járva az egyház növekedhet: ez az új evangelizáció útja. „Az egyháznak vonzónak kell lennie. Ébresszétek fel a világot! Tanúskodjatok arról, hogy lehet másképp is cselekedni, lehet másképp is élni! Másfajta életmód is lehetséges ezen a világon. [...] Amit tehát várok tőletek, az a tanúságtétel.”¹⁴

Azt a feladatot bízta ránk a szentatya, hogy ébresszük fel a világot, és arra biztat, hogy induljunk el, találkozzunk a ma élő férfiakkal és nőkkel a lelkipásztorkodás két olyan kategóriájának jegyében, amelyek az evangélium újdonságában gyökereznek, ez pedig a *közelség* és a *találkozás*. Fiának emberré válásáig Isten ezen a két módon nyilatkoztatta ki önmagát a történelemben.

Az emmauszi úton – miként Jézus tette az apostolokkal – magunkévá tesszük az emberek örömeit és fájdalmait, „felmelegszik a szívünk”,¹⁵ miközben gyengéd szeretettel fogadjuk a megfáradtakat és el-

¹⁴ ANTONIO SPADARO SJ: „Ébresszétek fel a világot!” Ferenc pápa gondolatai a szerzetesélet mai kérdéseiről, *E-szerzetes* 2 (2014) 3.

¹⁵ Vö. FERENC PÁPA: Olyan egyházra van szükség, amely hazakíséri az embereket (találkozó a brazil püspökökkel a Rio de Janeiró-i érsekségen) (Rio de Janeiro, 2013. július 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 29–30., CLIII (173), 6–7.

gyengülteket, hogy a közösen járt út világosságot és értelmet nyerjen Krisztusban.

Utunk „lelkipásztori atyasággá-anyasággá érlelődik. És amikor egy pap nem atya közösségének, amikor egy nővér nem anya azoknak, akikkel dolgozik, akkor szomorúvá válik. Ez a probléma. Ezért azt mondom nektek: a lelkipásztori életben tapasztalt szomorúság az atyaság és anyaság hiányából fakad, ami azt jelenti, hogy rosszul éljük meg Istennek szenteltségünket, mert annak termékenységre kell vezetnie minket.”¹⁶

A SZERETET NYUGTALANSÁGA

11. Az egyház anyaságának és közelségének élő ikonjaiként menjünk mindazokhoz, akik vigasztaló szóra szomjasak, anyai szeretettel és apai lelkülettel forduljunk a szegényekhez és a gyengékhez.

A szentatya arra kér minket, hogy *ne privatizáljuk a szeretetet*, és a kereső ember nyugtalansága vezessen

¹⁶ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zárándoklatra érkezett seminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 81–82.

minket: „Mindig, fáradhatatlanul keressétek a másik ember, a szeretett személy javát.”¹⁷

Az, hogy a modern ember elveszítette élete értelmét, valamint a nyugati társadalom és intézményeinek gazdasági és erkölcsi válsága nem egy átmeneti, múltó jelenség a mai korban, hanem egy kivételes jelentőségű történelmi időszak. Egyházként arra kaptunk meghívást, hogy induljunk el a földrajzi, városi és egzisztenciális peremterületek felé – a bűn misztériuma, a fájdalom, az igazságtalanság, a nyomor peremterületei felé –, a lélek rejtett zugai felé, ahol minden ember megéli életének örömeit és fájdalmát.¹⁸

„Olyan kultúrában élünk, amelyben nem jön létre találkozás ember és ember között, széttöredezett, darabokra hullott az életünk, a mai kultúrában azt, amire már nincs szükségem, kidobom, ez a selejtezés kultúrája [...], az ma már nem hírértékű, ha egy koldus megfagy a hidegben”, mindazonáltal „a szegénység teológiai kategória, mert Isten Fia kicsinnyé, alacsonyra tette magát, szegénnyé lett, hogy együtt járja velünk életünk útját. [...] A szegényekért

¹⁷ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30., CLIII (197), 8.

¹⁸ Vö. FERENC PÁPA: Pünkösdi vigíliája a lelkiségi mozgalmakkal, új közösségekkel, társulatokkal, világiak társulásaival (Róma, 2013. május 18.), *AAS* 105 (2013) 450–452.

élő szegény egyház ott kezdődik, amikor elindulunk Krisztus teste felé. Ha Krisztus teste felé haladunk, elkezdünk kapizsgálni valamit, elkezdjük megérteni, mi is ez a szegénység, az Úr szegénysége.”¹⁹ A szegények boldogságát élni azt jelenti, hogy a magány és a korlátozottság miatti aggodást felváltja annak az embernek az öröme, aki valóban szabaddá lett Krisztusban és megtanult szeretni.

Amikor a szentatya lelkipásztori látogatáson volt Assisiben, azt a kérdést tette fel magának, hogy mit kell levetni az egyháznak. Így válaszolt: „Le kell vetkőzni minden tevékenységet, amelyet nem ő [Isten] sugallt és nem ő érte végezzük; le kell győznünk attól való félelmünket, hogy kinyissuk a kapukat, kilépünk, és találkozunk mindenkiel, különösképpen azokkal, akik a legszegényebbek, legszűkölködőbbek, legtávolabbiak, legreménytelenebbek; nyilván nem azért, hogy a világ kudarcával mi is elveszünk, hanem azért, hogy bátran elvigyük Krisztus világosságát, az evangélium fényét a sötétségbe is, ahol nem lát az ember, ahol el is botolhat. Az egyháznak továbbá ki kell vetkőznie abból a látszólagos nyugalomból, amelyet az egyébként szükséges és fontos struktúrák biztosítanak, ezek ugyanis sohasem takarhatják el

¹⁹ Uo.

azt az egyetlen igazi erőt, melyet magunkban hordunk: Isten erejét. Ő a mi erőnk!”²⁰

Ez arra szólít fel tehát minket, hogy „ne féljünk összeomlani engedni a múltó struktúrákat. Az egyház szabad. A Szentlélek viszi előre. Jézus tanítja nekünk az evangéliumban: szükséges a szabadság ahhoz, hogy mindig rátaláljunk az evangélium újdonságára életünkben és a struktúrákban is. Fontos a szabadság, hogy új tömlőket keressünk ezen újdonság számára.”²¹

Arra kaptunk meghívást, hogy merész férfiak és nők legyünk, merjünk a határon élni: „A mi hitünk nem laboratóriumban keletkező hit, hanem úton lévő hit, történelmi hit. Isten történelemként tárta fel magát, nem pedig elvont igazságok gyűjteményeként. [...] Nem kell hazavinni a határt, hanem a határon kell élni, és merésznek kell lenni.”²²

A szegények boldogságának kihívása mellett a szentatya arra hív minket, hogy látogassunk el a *gondolkodás* és a *kultúra* határterületeire, mozdítsuk elő

²⁰ FERENC PÁPA: Világjasságtól megszabadított egyházra van szükség (találkozó a karitás által segített szegényekkel) (Assisi, 2013. október 4.), *L'Osservatore Romano*, 2013. október 5., CLIII (228), 7.

²¹ FERENC PÁPA: Félelem nélküli megújulás (elmélkedés a Szent Márta Ház kápolnájában) (Róma, 2013. július 6., *L'Osservatore Romano*, 2013. július 7., CLIII (154), 7.

²² ANTONIO SPADARO SJ: Interjú Ferenc pápával, in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 44.

a párbeszédet értelmi szinten is, hogy megindokoljuk reményünket etikai és spirituális ismérvekkel, és kérdéseket tegyünk fel magunknak arról, mi a jó. A hit sosem szűkíti be az ész terét, hanem megnyitja azt az ember és a valóság átfogó szemlélésére, és megvédi annak veszélyétől, hogy az embert merő „emberi anyaggá” fokozza le.²³

A kultúra, melynek folytonosan szolgálnia kell az emberiséget annak minden dimenziójában, ha hiteles, akkor feltáratlan utakat nyit meg, reményt árasztó ösvényeket, amelyek szilárddá teszik az élet értelmét és védelmezik a közjót. A hiteles kulturális folyamat „fejleszti az átfogó humanizációt, a találkozás és a kapcsolat kultúráját; a közjó előmozdításának, az életöröm növelésének ez a keresztény módja. És itt egy irányba tart a hit és az ész, a vallási dimenzió és az emberi kultúra különféle területei: a művészet, a tudomány, a munka, az irodalom.”²⁴ Az igazi kulturális keresés találkozik a történelemmel és utakat nyit Isten arca felé.

²³ Vö. FERENC PÁPA: Beszéd az akadémiai és kulturális élet képviselőihez (Cagliari, 2013. szeptember 22.), *L'Osservatore Romano*, 2013. szeptember 23–24., CLIII (218), 7.

²⁴ FERENC PÁPA: Beszéd Brazília vezető rétegéhez (Rio de Janeiro, 2013. július 27.), *L'Osservatore Romano*, 2013. július 29–30., CLIII (173), 4. Vö. FERENC PÁPA: Beszéd a Civiltà Cattolica közösségéhez (Róma, 2013. június 14.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 71–75.

Azok a helyek, ahol kidolgozzák és közlik a tudást, egyben azok a helyek is, ahol meg kell teremteni a közelség, a találkozás és a párbeszéd kultúráját, ahol fel kell hagyni a védekezésekkel, ki kell nyitni a kapukat és hidakat kell emelni.²⁵

²⁵ Vö. FERENC PÁPA: Beszéd a Civiltà Cattolica közösségéhez (Róma, 2013. június 14.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 71–75.

SZEMPONTOK A REFLEXIÓHOZ

12. A világ mint globális háló, melyben mindnyájan össze vagyunk kötve egymással, ahol egyetlen helyi hagyomány sem tarthat kizárólagos igényt a teljes igazságra, és ahol a technológiai változások minden ember életére hatással vannak, folytonos kihívást jelent azok számára, akik az evangélium szerint élnek.

Ebben a történelmi helyzetben – világos választásokkal és életmódbeli döntésekkel – Ferenc pápa az Isten és a világ között folyó párbeszéd élő hermeneutikáját valósítja meg. Bevezet minket a bölcsesség olyan stílusába, amely az evangéliumba és az embervolt eszkatológiájába gyökerezve értelmezi a pluralizmust és keresi az egyensúlyt. Felhív, hogy éléssük fel azon képességünket, hogy felelősséget vállaljunk a változásért, hogy egyre jobban közölni tudjuk az evangélium igazságát, miközben „korlátok és meghatározott körülmények között” mozgunk,¹ és tudatában ezeknek a korlátoknak mindegyikünk „a gyengék közt gyenge [...], mindenkinek mindene” lesz (1Kor 9,22).

Arra kaptunk meghívást, hogy létrehívó s nem erőben adminisztratív dinamikát ápoljunk, hogy a közösségeinkben és a világban zajló szellemi eseményeket olyan alakulásként és kegyelemként fogadjuk, amely mögött észrevesszük, hogy a

¹ FERENC PÁPA *Evangélii gaudium [Az evangélium öröme]* kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 45. pont.

Lélek működik minden emberben mint személyben. Az a feladatunk, hogy lebontsuk élettelen struktúráinkat és hagyományainkat, hogy hirdessük a Krisztus által megjelölt embervoltot, amelyet az emberi élet semmilyen kifejeződése és módja nem tárt fel teljes mértékben.

Ferenc pápa olyan bölcsességre hív minket, amely egy formálható konzisztencia jele, mely nem más, mint a megszentelt személyek képessége arra, hogy az evangélium szerint változtassák helyüket, az evangélium szerint cselekedjenek és hozzanak döntéseket, anélkül, hogy elvesznének a különféle életszférák, nyelvezetek, kapcsolatok között, megőrizve a felelősségérzetet, a köztünk lévő kötelekeket, határaink végességét, az élet végtelen sokszínű kifejeződési formáját. A misszionárius szív olyan szív, amely megismerte Krisztus üdvösségének örömét, és osztozik benne mint vigasztalásban, miközben megtapasztalja az emberi élet korlátait: „Tudja, hogy neki magának is növekednie kell az evangélium megértésében és a Lélek ösvényeinek megkülönböztetésében, ezért nem mond le a lehetséges jóról, még akkor sem, ha az a veszély fenyegeti, hogy beszennyeződik az út sarától.”²

² Uo.

Engedjük, hogy megérintsenek bennünket Ferenc pápa biztató, provokáló szavai, hogy Krisztus szemével lássuk önmagunkat és a világot, s így megőrizzük nyugtalanságunkat.

FERENC PÁPA KÉRDÉSEI

- Van egy szó, amelyet mindenképp el akartam mondani nektek, ez a szó pedig az öröm. Ahol megszentelt személyek (szeminaristák, szerzetesnők, szerzetesek) vannak, ott mindig öröm van. Ez a frissesség öröme, Jézus követésének az öröme; az az öröm, amelyet a Szentlélek ad, nem a világ öröme. Van öröm! De hol és miből születik ez az öröm?³
- Nézz szíved mélyére, vizsgálj meg lelkedet, és kérdezd meg magadtól: olyan a szíved, amely nagy dolgokra törekszik, vagy olyan, amelyet elaltattak az élet apró-cseprő dolgai? Megőrizte-e szíved a keresés nyugtalanságát, vagy engedted, hogy a dolgok elsorvasszák és megfojtsák? Isten vár téged, keres téged. Mit válaszolsz? Tudatosítottad, milyen állapotban van a lelked? Netán bóbiskolsz?

³ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 78.

Hiszed-e, hogy Isten keres téged, vagy pedig számodra ezek csak „szép szavak”?⁴

- Mi az ideiglenesség kultúrájának áldozatai vagyunk. Szeretném, ha elgondolkodnátok: hogyan lehetek szabad az ideiglenesség kultúrájától?⁵
- Elsősorban ez a felnőttek, a nevelők felelőssége. A nevelőké, akik most szintén itt vagytok. Nektek kell hiteles példát nyújtani a fiatalabbak számára. Koherens fiatalokat akarunk? Akkor legyünk mi magunk koherensek. Mert ha nem, akkor az Úr azt fogja mondani rólunk is, amit a farizeusokról mondott Isten népének: „Tegyétek meg, amit mondanak, de ne tegyétek, amit tesznek.” Koherencia és hitelesség.⁶
- Feltehetjük magunknak a kérdést: Nyugtalan-ság van-e bennem Isten iránt, mozgat-e valami, hogy hirdessem és megismertessem őt? Vagy engedem, hogy elbűvöljön az a spirituális világiasság, amely arra késztet, hogy mindent önmagam iránti szeretetből tegyek? Mi, megszentelt személyek a

⁴ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30., CLIII (197), 8.

⁵ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zarándoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 78.

⁶ Uo.

személyes érdekeinkre, intézményeink működésére, e világi sikerek elérésére gondolunk. Jaj, annyi mindenre gondolunk... Vajon elkényelmedtem-e keresztény életemben, papi életemben, szerzetesi életemben, sőt közösségi életemben, vagy megőriztem az Isten iránti, az ő szava iránti nyugtalanságot, amely arra késztet, hogy „kilépjek”, elinduljak mások felé?⁷

- Hogy állunk a szeretet nyugtalanságával? Hiszünk az Isten iránti és az emberek iránti szeretetben? Vagy csak szépen szónokolunk ezekről? Nem elvontan, nem szavakkal, hanem a konkrét testvért, akivel találkozunk, a mellettünk élő testvért szeretjük-e? Engedjük-e, hogy nyugtalanítsanak bennünket embertestvéreink szükségletei, vagy magunkba és közösségeinkbe zárkozunk, amelyek a kényelmes élet szigetei számunkra?⁸
- Ez az életszentség igazán szépséges útja. Nem mondunk rosszat másokról. „De atya, oly sok a probléma.” Mondd az előljárónak, a püspöknek, aki tud segíteni, de ne mondd annak, aki nem tud! Ezért nagyon fontos a testvéri közösség. És ugyan mondasz-e valaha rosszat édesanyádról, édesapádról vagy testvéreidről? Soha. Akkor miért teszed

⁷ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30., CLIII (197), 8.

⁸ Uo.

ezt a megszentelt életben, a szemináriumban, a papi életben? Csak erről van szó, gondoljátok meg. Ebben áll a testvéri szeretet.⁹

- A kereszt lábánál Mária a fájdalom asszonya, ugyanakkor a virrasztó várakozásé is, a fájdalomnál nagyobb, megvalósulni készülő misztériumra vár. Úgy tűnik, tényleg mindennek vége, a remény legkisebb lángja is kialudt. Ebben a helyzetben az angyali üdvözlétkor elhangzott ígéretekre emlékezve ő is azt mondhatná: nem teljesedtek be az ígéretek, rászedtek engem. De nem mondta ezt. Ehelyett ő, aki boldog, mert hitt, hite által meglátja az új jövő születését, és reménnyel várja Isten holnapját. Néha elgondolkodom: Mi tudunk várakozni Isten holnapjára? Vagy megelégszünk a mával? Isten holnapja Mária számára a húsvét hajnala, a hét első napjának virradata. Jót tesz nekünk, ha a szemlélődésben elgondoljuk a fiát átölelő anyát. Jézus sírjában az egyetlen égő lámpás az anya reménye, amely ebben a pillanatban az egész emberiség reménye is egyben. Felteszem magamnak a kérdést, és kérdezek benneteket is,

⁹ FERENC PÁPA beszéde a fiatal szerzetesekhez (a hit éve alkalmából zárandoklatra érkezett szeminaristákhoz, novíciákhoz, novíciusokhoz (2013. július 6.), in: *Jó napot! Ferenc pápa vagyok*, szerk. HORVÁTH ÁRPÁD SJ, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014, 86.

akik kolostorban éltek: Ég még ez a lámpás? A kolostorokban várakoznak még Isten holnapjára?¹⁰

- A szeretet nyugtalansága mindig arra késztet minket, hogy induljunk el és találkozzunk a másikkal, anélkül, hogy azt várnánk, hogy a másik mutassa meg, mire van szüksége. A szeretet nyugtalansága megajándékoz minket a lelkipásztori termékenységgel, nekünk pedig – valamennyiünknek – fel kell tennünk magunknak a kérdést: Mi a helyzet az én lelki termékenységgel, az én lelkipásztori termékenységgel?¹¹
- A valódi hit mindig magában hordozza a világ megváltoztatására irányuló mély vágyat is. Ezt a kérdést kell tehát feltennünk magunknak: Vajon nekünk is vannak nagy álmaink, van lendületünk? Mi is merészek vagyunk? Merünk-e nagyot álmodni? Felemészt-e minket a buzsóság

¹⁰ Ferenc pápa: Akik tudnak várakozni (beszéd vesperás keretében a kamalduli nővérek közösségéhez) (Róma, 2013. november 21.), *L'Osservatore Romano*, 2013. november 23., CLIII (269), 7.

¹¹ FERENC PÁPA: A szív nyugtalanságával (homília az ágostonosok általános káptalanát megnyitó misén) (Róma, 2013. augusztus 28.), *L'Osservatore Romano*, 2013. augusztus 30., CLIII (197), 8.

(vö. Zsolt 69,10)? Vagy pedig középszerűek vagyunk és megelégszünk a mesterséges körülmények között megfogalmazott apostoli terveinkkel?¹²

¹² FERENC PÁPA: A nyugtalanok társasága (homília az II. Gesù-templomban Jézus nevének ünnepén) (Róma, 2014. január 3.), *L'Osservatore Romano [az Új Ember melléklete]* II. évf. 2. szám, 2014. január 19., 1. és 3.

Üdvöz légy, öröm anyja!

13. *Örülj, kegyelemmel teljes* (Lk 1,28), „Az angyal Máriához intézett köszöntése felhívás az örömrre, arra a mélységes örömrre, amely [...] a szomorúság végét hirdeti. Az evangélium, az örömhír kezdetét jelző köszöntés ez.”¹

Máriával terjed az öröm: a fiú, akit méhében hordoz, az öröm Istene, azé az örvendezésé, amely másokat is megfertőz. Mária kinyitja szívének kapuit, és fut Erzsébethhez.

„Örvendezve vágya beteljesedésén, odaadóan teljesítve kötelességét, igyekezettel élve az örömben a hegy felé sietett. Vajon hová, ha nem a csúcsok felé kellett sietve haladnia annak, aki már telve volt Istennel?”²

Gyorsan elindul (Lk 1,39), hogy elvigye a világnak az örömhírt, hogy átadja mindenkinek azt a visszatarthatatlan örömet, akit méhében hordozott: Jézust, az Urat. *Gyorsan*:³ ez a szó nemcsak Mária sebességét jelöli, hanem azt az odafigyelést, szerető

¹ XVI. BENEDEK PÁPA: Szűz Mária: Az engedelmes hit mintaképe, katekézis a szerdai általános kihallgatás keretében a VI. Pál Teremben (2012. december 19.), *L'Osservatore Romano*, 2012. december 20., CLII (292), 8.

² SZENT AMBRUS: Expositio Evangelii secundum Lucam, II, 19, CCL 14, 39.

³ A spanyol *con prontitud* a gyorsaságon kívül készenléletet, készséget, szolgálatkészséget is jelent. (*A ford.*)

gondosságot, lelkesedést is elénk tárja, amellyel az útra készül.

Íme, az Úr szolgálóleánya (Lk 1,38). Az Úr szolgálóleánya *gyorsan* fut, hogy az emberek szolgálóleánya legyen. Isten iránti szeretetünket az mutatja meg és az igazolja, hogy szeretjük-e minden testvérünket és nővérünket.

Máriában az egész egyház együtt halad: annak az embernek a szeretetében, aki a legtörékenyebb felé indul; annak reményében, aki tudja, hogy útján kísérni fogja valaki, és annak hitében, aki különleges képességet kapott arra, hogy adjon másoknak. Máriában – a Lélektől vezetettve – valamennyien megéljük azon hivatásunkat, hogy útra keljünk és úton legyünk!

*Az új evangelizáció csillaga,
segíts nekünk,
hogy ragyogjunk a közösség,
a szolgálat, a lángoló és nagylelkű hit,
az igazságosság és a szegények iránti szeretet
tanúságtételében,
hogy az evangélium öröme
eljusson a föld végső határáig,
és annak egyetlen peremvidéke se
nélkülözze világosságát.*

*Az élő evangélium anyja,
a kicsinyek örömeinek forrása,
könyörögj értünk!
Ámen. Alleluja.⁴*

Róma, 2014. február 2.,
az Úr bemutatásának ünnepe

João Braz de Aviz bíboros
prefektus

✠ José Rodríguez Carballo OFM érsek
titkár

⁴ Ferenc pápa *Evangelii gaudium* [Az evangélium öröme] kezdetű apostoli buzdítása (2013. november 24.), Szent István Társulat, Budapest, 2014, 288. pont.

TARTALOM

<i>Kedves testvérek és nővérek!</i>	7
ÖRÜLJETEK, UJJONGJATOK, VIGADJATOK ..	11
Nytott szívvel hallgatva	15
Az Istennek szenteltség szépsége	19
Amikor Isten hív	21
Akiket megtalált, elért és átalakított az Igazság	27
A hűséges igen örömében	32
VIGASZTALJÁTOK, VIGASZTALJÁTOK NÉPEMET!	39
Nytott szívvel hallgatva	43
Elvinni az embereknek Isten ölelését	44
A gyengédség jót tesz nekünk	47
Közel lenni az emberekhez, társul szegődni melléjük	50
A szeretet nyugtalansága	53
SZEMPONTOK A REFLEXIÓHOZ	59
Ferenc pápa kérdései	63
<i>Üdvöz légy, öröm anyja!</i>	69

ISBN 978-963-9527-44-7

Új Ember, Budapest, 2014
Felelős kiadó: Rátkai Balázs
Tördelés és borítóterv: Fábíán Attila

Nyomdai munkák: Pharma Press Kft., Budapest
Felelős vezető: Dávid Ferenc